

**M. Vefa TOROSLU**

Serbest Muhasebeci Mali Müşavir  
Bağımsız Denetçi

Türk Ticaret Kanunu Kapsamında

# **ANONİM ŞİRKETLERDE DENETİM**

**ADALET YAYINEVİ**

**Ankara - 2015**

# **İÇİNDEKİLER**

|                       |      |
|-----------------------|------|
| ÖNSÖZ.....            | III  |
| İÇİNDEKİLER .....     | IV   |
| ŞEKİLLER LİSTESİ..... | XXIX |
| KISALTMALAR .....     | XXX  |

## **Birinci Bölüm**

### **TÜRK TİCARET KANUNUNDA**

### **TİCARET ŞİRKETLERİ**

|  |          |
|--|----------|
| <b>1.1. ŞİRKET KAVRAMI.....</b>                                  | <b>1</b> |
| <b>1.2. ŞİRKET UNSURLARI .....</b>                               | <b>1</b> |
| 1.2.1. Kişi .....  | 2        |
| 1.2.2. Sözleşme.....   | 3        |
| 1.2.3. Sermaye.....  | 4        |
| 1.2.4. Amaç.....   | 6        |
| 1.2.5. Ortak Çalışma İradesi.....                                | 7        |
| <b>1.3. ŞİRKETLERİN SINIFLANDIRILMASI .....</b>                  | <b>8</b> |
| 1.3.1. Tek Kişi İşletmeleri .....                                | 8        |
| 1.3.2. Şirketler .....   | 8        |
| 1.3.2.1. Adı Şirketler.....                                      | 8        |
| 1.3.2.2. Ticaret Şirketleri.....                                 | 10       |
| 1.3.2.2.1. Şahıs Şirketleri.....                                 | 10       |
| 1.3.2.2.1.1. Kollektif Şirketler .....                           | 11       |
| 1.3.2.2.1.2. Adı Komandit Şirketler.....                         | 13       |
| 1.3.2.2.2. Sermaye Şirketleri.....                               | 15       |
| 1.3.2.2.2.1. Anonim Şirketler .....                              | 16       |
| 1.3.2.2.2.2. Limited Şirketler .....                             | 16       |
| 1.3.2.2.2.3. Sermayesi Paylara Bölünmüş<br>Komandit Şirket ..... | 19       |
| 1.3.2.2.3. Kooperatifler.....                                    | 21       |

## İkinci Bölüm

### TÜRK TİCARET KANUNUNDA ANONİM ŞİRKETLER HAKKINDA GENEL BİLGİLER

|  |           |
|--|-----------|
| <b>2.1. ANONİM ŞİRKETİN TANIMI .....</b>                             | <b>23</b> |
| <b>2.2. ANONİM ŞİRKETLERİN TÜRLERİ.....</b>                          | <b>23</b> |
| 2.2.1. Özel Kanunlara Bağlı Olma Bakımından .....                    | 24        |
| 2.2.1.1. Özel Kanunlarla Kurulmuş Olan Anonim Şirketler .....        | 24        |
| 2.2.1.2. Özel Kanunlara veya Hükümlere Tabi Anonim Şirketler .....   | 24        |
| 2.2.1.3. Kamu İktisadi Teşebbüsleri (KİT) .....                      | 24        |
| 2.2.2. Ortak Sayısı Bakımından .....                                 | 25        |
| 2.2.2.1. Tek Ortaklı Anonim Şirketler.....                           | 25        |
| 2.2.2.2. Çok Ortaklı Anonim Şirketler .....                          | 25        |
| 2.2.3. Halka Açıklık Bakımından Anonim Şirketler.....                | 26        |
| 2.2.3.1. Halka Açık Olmayan Anonim Şirketler .....                   | 26        |
| 2.2.3.2. Halka Açık Anonim Şirketler.....                            | 26        |
| 2.2.4. Ölçeklerine Göre Anonim Şirketler.....                        | 27        |
| 2.2.4.1. Küçük ve Orta Ölçekli Anonim Şirketler .....                | 27        |
| 2.2.4.2. Büyük Ölçekli Anonim Şirketler.....                         | 27        |
| 2.2.5. Sermaye Sistemi Bakımından Anonim Şirketler .....             | 28        |
| 2.2.5.1. Esas Sermayeli Anonim Şirket .....                          | 28        |
| 2.2.5.2. Kayıtlı Sermayeli Anonim Şirket .....                       | 28        |
| <b>2.3. ANONİM ŞİRKETLERİN YARARLARI VE SAKINCALARI .....</b>        | <b>29</b> |
| 2.3.1. Anonim Şirketlerin Yararları .....                            | 29        |
| 2.3.2. Anonim Şirketlerin Sakıncaları.....                           | 29        |
| <b>2.4. ANONİM ŞİRKETLERDEKİ TEMEL İLKELER.....</b>                  | <b>30</b> |
| 2.4.1. Çoğunluk İlkesi.....  | 30        |
| 2.4.2. Sınırlı Sorumluluk İlkesi.....                                | 31        |
| 2.4.3. Ortaklık Haklarından Sermaye Payı Oranında Yararlanması ..... | 31        |
| 2.4.4. Mal Varlığının Korunması İlkesi .....                         | 31        |
| 2.4.5. Yabancı Bir Mal Varlığını İşletme İlkesi .....                | 32        |
| 2.4.6. Dışarıdan Denetleme İlkesi .....                              | 32        |
| 2.4.7. Devletin İlgilenmesi İlkesi .....                             | 33        |
| 2.4.8. Kamuya Aydınlatma İlkesi .....                                | 33        |
| 2.4.9. Eşit İşlem İlkesi.....  | 34        |

|   |           |
|---|-----------|
| 2.4.10. Kurumsal Yönetim .....  | 35        |
| 2.4.11. Emredici Hükümler İlkesi .....                                  | 35        |
| <b>2.5. ANONİM ŞİRKETLERİN KURULUŞU .....</b>                           | <b>37</b> |
| 2.5.1. Kuruluş Türleri .....  | 37        |
| 2.5.2. Kurucular .....  | 37        |
| 2.5.3. Kuruluş Süreci .....   | 38        |
| 2.5.3.1. Esas Sözleşmenin Hazırlanması .....                            | 39        |
| 2.5.3.2. Noter Onayı .....  | 40        |
| 2.5.3.3. Aynı Sermayeye Değer Bigilmesi .....                           | 41        |
| 2.5.3.4. Gümruk ve Ticaret Bakanlığının İzni .....                      | 41        |
| 2.5.3.5. Pay Bedellerinin Ödenmesi .....                                | 42        |
| 2.5.3.6. Kurucular Beyanı .....   | 43        |
| 2.5.3.7. Ticaret Siciline Tescil ve İlan .....                          | 44        |
| 2.5.4. Kuruluş İşlemlerindeki Eksiklikler .....                         | 45        |
| 2.5.4.1. Fesih Davası .....   | 46        |
| 2.5.4.2. Kanuna Karşı Hile .....  | 46        |
| 2.5.5. Kuruluş Sırasında Yapılan İşlemlerden Şirketin Sorumluluğu ..... | 46        |
| 2.5.6. Kurucuların Sorumluluğu .....                                    | 47        |
| 2.5.7. Kuruluştan Sonra Devralma (Kanuna Karşı Hile) .....              | 48        |
| <b>2.6. ANONİM ŞİRKETLERİN ORGANLARI .....</b>                          | <b>50</b> |
| 2.6.1. Genel Kurul .....  | 50        |
| 2.6.1.1. Genel Kurulun Niteliği .....                                   | 50        |
| 2.6.1.2. Genel Kurulun Görev ve Yetkileri .....                         | 50        |
| 2.6.1.2.1. Genel Kurulun Devredemeyeceği Görev ve<br>Yetkileri .....    | 51        |
| 2.6.1.2.2. Genel Kurulun Diğer Görev ve Yetkileri .....                 | 51        |
| 2.6.1.3. Genel Kurulun Yetkilerinin Sınırları .....                     | 53        |
| 2.6.1.3.1. Genel Kurula Açık Yetki Vermeyen Kanun<br>Hükümleri .....    | 53        |
| 2.6.1.3.2. Yönetim Kuruluna ve Denetçilere Özgү<br>Yetkiler .....       | 53        |
| 2.6.1.3.3. İmtiyazlı (Ayrıcalıklı) Paylar .....                         | 54        |
| 2.6.1.3.4. Azınlık Hakları .....  | 55        |
| 2.6.1.3.5. Bireysel Haklar .....  | 55        |
| 2.6.1.3.6. Üçüncü Kişilerin Hakları .....                               | 55        |

|  |    |
|--|----|
| 2.6.1.4. Toplantı Türleri .....  | 56 |
| 2.6.1.4.1. Olağan ve Olağanüstü Genel Kurul .....  | 56 |
| 2.6.1.4.1.1. Olağan Genel Kurul.....   | 56 |
| 2.6.1.4.1.2. Olağanüstü Genel Kurul.....   | 57 |
| 2.6.1.4.2. Çağrılı ve Çağrısız Genel Kurul.....  | 57 |
| 2.6.1.4.2.1. Çağrılı Genel Kurul .....   | 57 |
| 2.6.1.4.2.2. Çağrısız Genel Kurul .....  | 58 |
| 2.6.1.5. Genel Kurulu Toplantıya Çağırmaya Yetkili Olanlar .....                                 | 58 |
| 2.6.1.5.1. Yönetim Kurulu .....  | 59 |
| 2.6.1.5.2. Pay Sahibi.....   | 59 |
| 2.6.1.5.3. Azınlık Pay Sahipleri .....   | 59 |
| 2.6.1.5.4. Tasfiye Memurları.....  | 60 |
| 2.6.1.5.5. İflâs İdaresi .....   | 60 |
| 2.6.1.5.6. Kayyım.....   | 60 |
| 2.6.1.6. Toplantıya Çağrının Şekli ve Zamanı .....   | 61 |
| 2.6.1.7. Genel Kurul Toplantı Gündemi .....  | 61 |
| 2.6.1.8. Genel Kurulun Toplanması.....   | 62 |
| 2.6.1.8.1. Hazır Bulunanlar Listesinin Düzenlenmesi .....  | 62 |
| 2.6.1.8.2. Genel Kurul Toplantisına Katılmaya Yetkili<br>Olan Pay Sahipleri .....                | 63 |
| 2.6.1.8.3. Genel Kurul Başkanlığının Oluşturulması .....   | 64 |
| 2.6.1.8.4. Genel Kurulun Çalışma Usul ve Esaslarına<br>İlişkin Yönerge Çıkarma Zorunluluğu ..... | 64 |
| 2.6.1.8.5. Genel Kurul Toplantisının Ertelenmesi.....  | 65 |
| 2.6.1.8.6. Genel Kurul Toplantı Tutanağı .....   | 65 |
| 2.6.1.9. Pay Sahiplerinin Genel Kurulda Temsili .....  | 66 |
| 2.6.1.9.1. Bireysel Temsil .....   | 66 |
| 2.6.1.9.2. Bireysel Olmayan Temsil .....   | 67 |
| 2.6.1.10. Genel Kurulda Karar Alınması .....   | 68 |
| 2.6.1.10.1. Genel Yeter Sayı.....  | 68 |
| 2.6.1.10.2. Özel Yeter Sayılar .....   | 68 |
| 2.6.1.11. Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü .....  | 69 |
| 2.6.1.11.1. Genel Kurul Kararlarının Yokluğu.....  | 69 |
| 2.6.1.11.2. Genel Kurul Kararlarının Butlanı .....   | 70 |

|   |    |
|---|----|
| 2.6.2. Yönetim Kurulu.....  | 71 |
| 2.6.2.1. Yönetim Kurulunun Oluşumu.....   | 71 |
| 2.6.2.2. Yönetim Kurulu Üyeliğinin Şartları.....  | 72 |
| 2.6.2.2.1. Gerçek veya Tüzel Kişi Olmak .....   | 72 |
| 2.6.2.2.2. Fiil Ehliyetine Sahip Olmak .....  | 73 |
| 2.6.2.2.3. Seçilme Engellerinin Bulunmaması .....   | 73 |
| 2.6.2.2.4. Tescil ve İlan.....  | 74 |
| 2.6.2.3. Yönetim Kurulu Üyeliğin Kazanılması.....   | 74 |
| 2.6.2.3.1. Genel Kurul Tarafından Seçilmesi .....   | 74 |
| 2.6.2.3.2. Esas Sözleşme ile Atanması.....  | 75 |
| 2.6.2.3.3. Kamu Tüzel Kişileri Tarafından Temsilci Atanması .....   | 75 |
| 2.6.2.3.4. Yönetim Kurulu Tarafından Seçilmesi .....  | 75 |
| 2.6.2.4. Yönetim Kurulunun Yetki ve Görevleri.....  | 76 |
| 2.6.2.4.1. Temsil Yetkisi .....   | 76 |
| 2.6.2.4.2. Yönetim Görevleri .....  | 77 |
| 2.6.2.4.2.1. Sır Saklama Yükümlülüğü.....   | 78 |
| 2.6.2.4.2.2. Şirket ile İşlem Yapma ve Şirkete Borçlanma Yasağı.....  | 78 |
| 2.6.2.4.2.3. Rekabet Yasağı.....  | 79 |
| 2.6.2.5. Yönetim Kurulunun Devredilemez Görev ve Yetkileri.....   | 80 |
| 2.6.2.5.1. Yönetimin Devri .....  | 80 |
| 2.6.2.5.2. Devredilemeyen Görev ve Yetkiler .....   | 80 |
| 2.6.2.5.3. Yönetim Kurulunun Muhasebe ve Finans Denetimi ile İlgili Devredilemeyen Görev ve Yetkileri ..... | 81 |
| 2.6.2.5.3.1. Muhasebe Sistemi .....   | 81 |
| 2.6.2.5.3.2. Finansal Denetim Sistemi .....   | 82 |
| 2.6.2.5.3.3. Finansal Planlama Sistemi .....  | 84 |
| 2.6.2.6. Yönetim Kurulunun Hakları.....   | 84 |
| 2.6.2.6.1. Kişisel Nitelikteki Haklar .....   | 84 |
| 2.6.2.6.1.1. Yönetim Kurulu Toplantılarına Katılma ve Oy Kullanma Hakkı .....                               | 84 |
| 2.6.2.6.1.2. Bilgi Alma ve İnceleme Hakkı.....  | 85 |
| 2.6.2.6.1.3. İptal Davası Acma Hakkı.....   | 86 |

|  |           |
|--|-----------|
| 2.6.2.6.2. Mali Nitelikteki Haklar .....   | 86        |
| 2.6.2.6.2.1. Huzur Hakkı.....  | 86        |
| 2.6.2.6.2.2. Ücret .....   | 86        |
| 2.6.2.6.2.3. Kâr Payı .....  | 87        |
| 2.6.2.6.2.4. İkramiye.....   | 87        |
| 2.6.2.6.2.5. Prim .....  | 88        |
| 2.6.2.7. Yönetim Kurulunda Kararların Alınması.....  | 88        |
| 2.6.2.7.1. Toplantı ve Karar YetersayıSİ.....  | 88        |
| 2.6.2.7.2. Sirküler Karar Alma .....   | 89        |
| 2.6.2.8. Yönetim Kurulu Üyelerinin Görev Süresi .....  | 89        |
| 2.6.2.9. Yönetim Kurulu Üyeliğinin Sona Ermesi.....  | 89        |
| 2.6.2.10. Yönetim Kurulu Üyelerinin Sorumluluğu .....  | 90        |
| 2.6.3. Müdürler.....   | 91        |
| <b>2.7. ANONİM ŞİRKETLERDE YEDEK AKÇELER .....</b>   | <b>93</b> |
| 2.7.1. Yedek Akçenin Tanımı .....  | 93        |
| 2.7.2. Yedek Akçenin Sınıflandırılması.....  | 93        |
| 2.7.2.1. Ayrılmasını Öngören Kaynak Açısından.....   | 93        |
| 2.7.2.1.1. Genel Kanuni Yedek Akçeler .....  | 93        |
| 2.7.2.1.2. İhtiyari Yedek Akçeler (Statü Yedek Akçeleri).....  | 94        |
| 2.7.2.1.3. Olağanüstü Yedek Akçeler .....  | 94        |
| 2.7.2.2. Serbest/Bağılı Olmaları Açısından.....  | 94        |
| 2.7.2.2.1. Kanuni Amaca Bağlı Yedek Akçeler .....  | 94        |
| 2.7.2.2.2. Belirli Bir Amaca Bağlı Yedek Akçeler.....  | 95        |
| 2.7.2.3. Bilançoda Gösteriliş Açısından .....  | 95        |
| 2.7.2.3.1. Açık Yedek Akçeler .....  | 95        |
| 2.7.2.3.2. Gizli Yedek Akçeler .....   | 95        |
| 2.7.3. TTK'da Yedek Akçeler .....  | 96        |
| 2.7.3.1. Kanuni Yedek Akçe .....   | 96        |
| 2.7.3.1.1. Genel Kanuni Yedek Akçe .....   | 96        |
| 2.7.3.1.2. Şirketin İktisap Ettiği Kendi Pay Senetleri<br>İçin Ayrılan Yedek Akçe ve Yeniden<br>Değerleme Fonları..... | 97        |
| 2.7.3.2. Şirketin İsteği ile Ayrılan Yedek Akçe .....  | 98        |
| 2.7.3.2.1. Esas Sözleşme ile Yedek Akçe Ayırma .....   | 98        |
| 2.7.3.2.2. Genel Kurul Kararı ile Yedek Akçe Ayırma.....   | 100       |

|   |            |
|---|------------|
| 2.7.3.3. Yedek Akçelerin Kullanılması .....                           | 100        |
| 2.7.3.3.1. Kanuni Yedekler .....                                      | 100        |
| 2.7.3.3.2. Ortaklığın Kendi isteği ile Ayırdığı Yedek Akçeler .....   | 101        |
| 2.7.3.3.3. Yedek Akçelerin Sermaye Artırımlarında Kullanılması .....  | 101        |
| 2.7.3.3.4. Kâr Payı ile Yedek Akçeler Arasındaki İlişki .....         | 102        |
| <b>2.8. ANONİM ŞİRKETLERDE İNTERNET SİTESİ AÇMA ZORUNLULUĞU .....</b> | <b>102</b> |
| 2.8.1. İnternet Sitesi Açılması .....                                 | 102        |
| 2.8.2. İnternet Sitesi Kurma Yükümlülüğü Olan Şirketler .....         | 103        |
| 2.8.3. İnternet Sitesi Kurma Yükümlülüğü .....                        | 104        |
| 2.8.4. İnternet Sitesinde Yayımlanan İçerik .....                     | 105        |
| 2.8.4.1. Sürekli Olarak Bulunması Gereken İçerik .....                | 106        |
| 2.8.4.2. En Az Altı Ay Süre ile Bulunması Gereken İçerik .....        | 106        |
| 2.8.5. Elektronik Arşivleme .....                                     | 111        |
| 2.8.6. İnternet Sitesi Yükümlülüklerine Uyulmaması .....              | 111        |
| <br><b>Üçüncü Bölüm</b>   |            |
| <b>TÜRK TİCARET KANUNUNDA</b>   |            |
| <b>MUHASEBE DÜZENİ</b>  |            |
| <b>3.1. DEFTER VE BELGELER .....</b>                                  | <b>113</b> |
| 3.1.1. Genel Açıklama .....   | 113        |
| 3.1.2. Defterlerin Sınıflandırılması .....                            | 115        |
| 3.1.2.1. Tutulmalarındaki Zorunluluk Açısından Defterler .....        | 115        |
| 3.1.2.1.1. Tutulması Zorunlu Defterler .....                          | 115        |
| 3.1.2.1.2. Özel Hükümlere Göre Tutulacak Defterler .....              | 115        |
| 3.1.2.1.3. İhtiyari Defterler .....                                   | 116        |
| 3.1.2.2. Tasdik Zorunluluğu Açısından Defterler .....                 | 116        |
| 3.1.2.2.1. Tasdiki Zorunlu Defterler .....                            | 117        |
| 3.1.2.2.2. Tasdiki Zorunlu Olmayan Defterler .....                    | 118        |
| 3.1.2.3. Tüccarların Sınıfı Açısından Defterler .....                 | 118        |
| 3.1.2.3.1. Birinci Sınıf Tüccarların Tuttuğu Defterler .....          | 118        |
| 3.1.2.3.2. İkinci Sınıf Tüccarların Tuttuğu Defterler .....           | 118        |
| 3.1.3. Defter Tutma Dönemi .....                                      | 119        |
| 3.1.3.1. Normal Hesap Dönemi .....                                    | 119        |

|   |     |
|---|-----|
| 3.1.3.2. Özel Hesap Dönemi.....   | 119 |
| 3.1.3.3. Kış Hesap Dönemi .....   | 119 |
| 3.1.4. Ticari Defter Tutma Yükümlülüğü.....                               | 120 |
| 3.1.4.1. VUK Açısından Defter Tutma Yükümlülüğü .....                     | 120 |
| 3.1.4.2. TTK Açısından Defter Tutma Yükümlülüğü .....                     | 121 |
| 3.1.5. Muhasebe Defterlerinde Kayıt Düzeni .....                          | 124 |
| 3.1.5.1. Vergi Usul Kanunu'na Göre Kayıt Düzeni.....                      | 124 |
| 3.1.5.1.1. Defter ve Kayıtların Türkçe Tutulması.....                     | 124 |
| 3.1.5.1.2. Kayıt ve Belgelerde Türk Parası Birimi<br>Kullanılması.....    | 125 |
| 3.1.5.1.3. Defterlerin Mürekkepli Kalem veya Makine<br>ile Tutulması..... | 126 |
| 3.1.5.1.4. Yanlış Kayıtların Düzeltilmesi .....                           | 126 |
| 3.1.5.1.5. Boş Satır Bırakılmaması ve Sayfa Yok<br>Edilmemesi.....        | 126 |
| 3.1.5.1.6. Zamanında Kayıt Yapılması .....                                | 126 |
| 3.1.5.2. Türk Ticaret Kanunu'na Göre Kayıt Düzeni .....                   | 127 |
| 3.1.6. Ticari Defterlerin Tasdiki.....                                    | 128 |
| 3.1.6.1. Vergi Usul Kanunu'na Göre Defterlerin Tasdiki .....              | 128 |
| 3.1.6.1.1. Tasdik Zamanı .....  | 129 |
| 3.1.6.1.2. Tasdik Makamı .....  | 130 |
| 3.1.6.1.3. Tasdik Yöntemi.....  | 131 |
| 3.1.6.2. Türk Ticaret Kanunu'na Göre Defterlerin Tasdiki .....            | 131 |
| 3.1.7. Ticari Defterlerin İncelenmesi .....                               | 132 |
| 3.1.7.1. Defterlerin Teslimi .....  | 134 |
| 3.1.7.2. Defterlerin İbrazı .....   | 135 |
| 3.1.8. Ticari Defterlerin Delil Olması.....                               | 136 |
| 3.1.8.1. Defterleri Sahibi Aleyhine Delil Olması .....                    | 136 |
| 3.1.8.2. Defterlerin Sahibi Lehine Delil Olması .....                     | 138 |
| 3.1.9. Ticari Defterlerin Saklanması.....                                 | 139 |
| 3.1.9.1. Vergi Usul Kanunu'na Göre Defterlerin Saklanması .....           | 139 |
| 3.1.9.2. Türk Ticaret Kanunu'na Göre Defterlerin Saklanması.....          | 140 |
| 3.1.10.Ticari Defterlerin Zayı Olması .....                               | 142 |
| 3.1.11.Defter Tutmamanın Sonuçları .....                                  | 143 |
| 3.1.11.1. Hukuki Sorumluluk.....  | 143 |
| 3.1.11.2. Cezai Sorumluluk .....  | 143 |

|   |            |
|---|------------|
| 3.1.12. Muhasebede Kullanılan Başlıca Defterler .....                                     | 145        |
| 3.1.12.1. Yevmiye Defteri.....  | 145        |
| 3.1.12.2. Defter-i Kebir (Büyük Defter) .....   | 147        |
| 3.1.12.3. Envanter Defteri.....   | 147        |
| 3.1.13. Uygulanacak Tekdüzen Hesap Planı .....  | 148        |
| <b>3.2. ENVANTER .....</b>  | <b>149</b> |
| 3.2.1. Envanterin Tanımı.....   | 149        |
| 3.2.2. Türk Ticaret Kanunu’nda Envanter .....   | 151        |
| 3.2.3. TTK’da Envanteri Kolaylaştırıcı Yöntemler.....                                     | 152        |
| <b>3.3. FİNANSAL TABLOLAR .....</b>   | <b>153</b> |
| 3.3.1. Genel Açıklama .....   | 153        |
| 3.3.2. Finansal Tablo Kalemlerine İlişkin İlkeler .....                                   | 153        |
| 3.3.2.1. Tamlık ve Mahsup Yasağı .....  | 154        |
| 3.3.2.2. Bilançonun İçeriği.....  | 154        |
| 3.3.2.3. Aktifleştirme Yasağı .....   | 155        |
| 3.3.2.4. Karşılıklar.....   | 155        |
| 3.3.2.5. Dönem Ayırıcı Hesaplar.....  | 156        |
| 3.3.2.6. Sorumluluk İlişkileri.....   | 156        |
| 3.3.3. Finansal Tablolarda Değerleme İlkeleri .....                                       | 156        |
| 3.3.3.1. Karşılaştırılabilirlik İlkesi .....  | 157        |
| 3.3.3.2. İşletmenin Sürekliliği İlkesi.....   | 157        |
| 3.3.3.3. Bilanço Günü ve Teker Teker Değerleme İlkesi.....                                | 157        |
| 3.3.3.4. İhtiyat İlkesi.....  | 158        |
| 3.3.3.5. Tahakkuk İlkesi.....   | 159        |
| 3.3.3.6. Tahakkuk İlkesi.....   | 159        |
| 3.3.4. Finansal Tabloları Hazırlama Yükümü.....   | 159        |
| 3.3.5. Dürüst Resim İlkesi .....  | 160        |
| 3.3.6. Türkiye Muhasebe Standartlarına Uygun Finansal Tablo Hazırlama Esasları.....       | 161        |
| 3.3.6.1. TMS’ye Göre Finansal Tablo Hazırlamak Zorunda Olanlar .....                      | 161        |
| 3.3.6.2. TMS’ye Uygun Finansal Tablo Hazırlama Dönemi.....                                | 164        |
| 3.3.6.3. Finansal Tabloloların Hazırlanmasında Dikkate Alınması<br>Gereken Kayıtlar ..... | 165        |
| 3.3.6.4. Finansal Tabloloların Hazırlanma Zamanı .....                                    | 166        |

|   |            |
|---|------------|
| <b>3.4. YÖNETİM KURULU YILLIK FAALİYET RAPORU .....</b>                               | <b>167</b> |
| 3.4.1. Genel Açıklama .....   | 167        |
| 3.4.2. Yıllık Faaliyet Raporunun Hazırlanması.....                                    | 168        |
| 3.4.2.1. Genel İlkeler .....  | 168        |
| 3.4.2.2. Geleceğe Yönelik Tahminlerin Yıllık Faaliyet Raporunda Belirtilmesi .....    | 169        |
| 3.4.2.3. Yıllık Faaliyet Raporunda Yer Verilebilecek İlave Bilgiler .....             | 169        |
| 3.4.3. Yıllık Faaliyet Raporunun İçeriği.....   | 171        |
| 3.4.3.1. Yıllık Faaliyet Raporunun Bölümleri .....                                    | 171        |
| 3.4.3.2. Genel Bilgiler .....   | 171        |
| 3.4.3.3. Yönetim Organı Üyeleri ile Üst Düzey Yöneticilere Sağlanan Mali Haklar ..... | 172        |
| 3.4.3.4. Şirketin Araştırma ve Geliştirme Çalışmaları.....                            | 172        |
| 3.4.3.5. Şirket Faaliyetleri ve Faaliyetlere İlişkin Önemli Gelişmeler .....          | 172        |
| 3.4.3.6. Finansal Durum .....   | 173        |
| 3.4.3.7. Riskler ve Yönetim Organının Değerlendirmesi .....                           | 174        |
| 3.4.3.8. Diğer Hususlar .....   | 174        |
| 3.4.3.9. Şirketler Topluluğunda Ana Şirketin Faaliyet Raporları .....                 | 176        |
| 3.4.3.10. Yıllık Faaliyet Raporunun Sunumu .....                                      | 176        |
| <b>3.5. DİĞER DÜZENLEMELER.....</b>   | <b>177</b> |

#### **Dördüncü Bölüm**

#### **FİNANSAL TABLOLAR HAKKINDA GENEL BİLGİ**

|   |            |
|---|------------|
| <b>4.1. FİNANSAL TABLOLARIN TANIMI .....</b>              | <b>179</b> |
| <b>4.2. FİNANSAL TABLOLARIN DÜZENLENME AMAÇLARI .....</b> | <b>180</b> |
| <b>4.3. FİNANSAL TABLO KULLANICILARI .....</b>            | <b>181</b> |
| 4.3.1. İç Bilgi Kullanıcıları .....                       | 182        |
| 4.3.1.1. Ortaklar .....                                   | 182        |
| 4.3.1.2. Yöneticiler .....                                | 182        |
| 4.3.1.3. Çalışanlar.....                                  | 183        |
| 4.3.2. Dış Bilgi Kullanıcıları.....                       | 184        |
| 4.3.2.1. Devlet.....                                      | 184        |
| 4.3.2.2. Kredi Kurumları .....                            | 184        |

|  |            |
|--|------------|
| 4.3.2.3. Alıcılar .....                                  | 185        |
| 4.3.2.4. Satıcılar .....                                 | 185        |
| 4.3.2.5. Rakip İşletmeler .....                          | 185        |
| 4.3.2.6. Yatırımcılar .....                              | 185        |
| 4.3.2.7. Araştırmacılar .....                            | 185        |
| 4.3.2.8. Tüketiciler .....                               | 186        |
| 4.3.2.9. Toplum .....                                    | 186        |
| <b>4.4. FİNANSAL TABLOLARIN ÇEŞİTLERİ .....</b>          | <b>186</b> |
| 4.4.1. Bilanço .....                                     | 187        |
| 4.4.2. Gelir Tablosu .....                               | 187        |
| 4.4.3. Fon Akım Tablosu .....                            | 187        |
| 4.4.4. Nakit Akış Tablosu .....                          | 188        |
| 4.4.5. Kâr Dağıtım Tablosu .....                         | 188        |
| 4.4.6. Özkaynaklar Değişim Tablosu .....                 | 189        |
| 4.4.7. Net İşletme Sermayesi Değişim Tablosu .....       | 189        |
| <b>4.5. TEMEL FİNANSAL TABLOLAR .....</b>                | <b>189</b> |
| 4.5.1. Bilanço .....                                     | 189        |
| 4.5.1.1. Bilançonun Tanımı .....                         | 189        |
| 4.5.1.2. Bilançonun Bölümleri .....                      | 190        |
| 4.5.1.2.1. Bilançonun Temel Bileşenleri .....            | 190        |
| 4.5.1.2.1.1. Varlıklar .....                             | 191        |
| 4.5.1.2.1.2. Yabancı Kaynaklar .....                     | 192        |
| 4.5.1.2.1.3. Özkaynaklar .....                           | 192        |
| 4.5.1.2.2. Bilançonun Hesap Kalemleri .....              | 193        |
| 4.5.1.3. Aktif Hesap Kalemleri .....                     | 193        |
| 4.5.1.3.1. Dönem Varlıklar Kalemleri .....               | 193        |
| 4.5.1.3.2. Duran Varlıklar Kalemleri .....               | 195        |
| 4.5.1.4. Pasif Hesap Kalemleri .....                     | 196        |
| 4.5.1.4.1. Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar Kalemleri ..... | 196        |
| 4.5.1.4.2. Uzun Vadeli Yabancı Kaynaklar Kalemleri ..... | 196        |
| 4.5.1.4.3. Özkaynaklar Kalemleri .....                   | 197        |
| 4.5.2. Gelir Tablosu .....                               | 198        |
| 4.5.2.1. Gelir Tablosunun Tanımı .....                   | 198        |
| 4.5.2.2. Gelir Tablosunun Bölümleri .....                | 199        |

|  |            |
|--|------------|
| 4.5.2.2.1. Brüt Satış Kârı Bölümü .....  | 199        |
| 4.5.2.2.2. Faaliyet Kârı Bölümü .....  | 200        |
| 4.5.2.2.3. Olağan Kâr Bölümü .....   | 200        |
| 4.5.2.2.4. Dönem Kârı Bölümü .....   | 200        |
| 4.5.2.2.5. Dönem Net Kârı Bölümü .....   | 200        |
| 4.5.2.3. Kâr Kavramına Yaklaşımlar.....  | 200        |
| 4.5.2.3.1. Bilanço Yaklaşımı.....  | 201        |
| 4.5.2.3.2. Gelir Yaklaşımı.....  | 202        |
| <br><b>Beşinci Bölüm</b>   |            |
| <b>TÜRKİYE MUHASEBE STANDARTLARINDA</b>  |            |
| <b>FİNANSAL TABLOLAR</b>   |            |
| <b>5.1. KAVRAMSAL ÇERÇEVE.....</b>   | <b>203</b> |
| 5.1.1. Genel Açıklama .....  | 203        |
| 5.1.2. Amaç ve Kapsam.....   | 205        |
| 5.1.3. Genel Amaçlı Finansal Raporlamanın Amacı .....                              | 206        |
| 5.1.4. Finansal Performans .....   | 209        |
| 5.1.4.1. Tahakkuk Esasına Göre Yansıtılan Finansal Performans .....                | 209        |
| 5.1.4.2. Geçmişteki Nakit Akışları Tarafından Yansıtılan Finansal Performans ..... | 209        |
| 5.1.5. Faydalı Finansal Bilginin Niteliksels Özellikleri .....                     | 210        |
| 5.1.5.1. Genel Açıklama .....  | 210        |
| 5.1.5.2. Temel Niteliksels Özellikler .....  | 210        |
| 5.1.5.2.1. İhtiyaca Uygunluk.....  | 210        |
| 5.1.5.2.2. Gerçeğe Uygun Şekilde Sunum .....                                       | 214        |
| 5.1.5.3. Destekleyici Niteliksels Özellikler .....                                 | 215        |
| 5.1.5.3.1. Karşılaştırılabilirlik.....   | 215        |
| 5.1.5.3.2. Doğrulanabilirlik.....  | 216        |
| 5.1.5.3.3. Zamanında Sunum .....   | 216        |
| 5.1.5.3.4. Anlaşılabilirlik.....   | 217        |
| 5.1.6. Faydalı Finansal Raporlamada Maliyet Kısıtı.....                            | 218        |
| 5.1.7. Kavramsal Çerçeve (1989): Kalan Metin.....                                  | 219        |
| 5.1.7.1. Temel Varsayımlar .....   | 219        |
| 5.1.7.2. Finansal Tabloların Unsurları .....                                       | 220        |
| 5.1.7.2.1. Finansal Durum .....  | 220        |

|  |            |
|--|------------|
| 5.1.7.2.2. Varlıklar .....                                     | 221        |
| 5.1.7.2.3. Borçlar.....  | 222        |
| 5.1.7.2.4. Özkarınaklar (Özsermaye) .....                      | 222        |
| 5.1.7.2.5. Faaliyet Sonuçları .....                            | 223        |
| 5.1.7.2.5.1. Gelir .....                                       | 224        |
| 5.1.7.2.5.2. Gider .....                                       | 224        |
| 5.1.7.3. Finansal Tablolara İlişkin Unsurların Tahakkuku ..... | 225        |
| 5.1.7.3.1. Gelecekteki Ekonomik Yarar Olasılığı.....           | 226        |
| 5.1.7.3.2. Ölçümlemenin Güvenilirliği.....                     | 226        |
| 5.1.7.3.3. Varlıkların Tahakkuku.....                          | 227        |
| 5.1.7.3.4. Borçların Tahakkuku .....                           | 227        |
| 5.1.7.3.5. Gelirin Tahakkuku .....                             | 228        |
| 5.1.7.3.6. Giderlerin Tahakkuku.....                           | 228        |
| 5.1.7.4. Finansal Tabloların Unsurlarının Ölçüm Esasları ..... | 229        |
| 5.1.7.4.1. Tarihi Maliyet .....                                | 231        |
| 5.1.7.4.2. Cari Maliyet.....                                   | 231        |
| 5.1.7.4.3. Gerçekleşebilir Değer (Ödeme Değeri) .....          | 232        |
| 5.1.7.4.4. Bugünkü Değer .....                                 | 233        |
| 5.1.7.5. Sermaye ve Sermayenin Korunması Kavramları .....      | 233        |
| 5.1.7.5.1. Sermaye Kavramı .....                               | 233        |
| 5.1.7.5.2. Sermayenin Korunması ve Kârin Belirlenmesi .....    | 234        |
| <b>5.2. FİNANSAL TABLOLARIN SUNULUŞU (TMS-1) .....</b>         | <b>236</b> |
| 5.2.1. Genel Açıklama .....                                    | 236        |
| 5.2.2. Finansal Tabloların Amacı.....                          | 236        |
| 5.2.3. Finansal Tablolar Seti.....                             | 238        |
| 5.2.4. Finansal Tablolara İlişkin Genel Kurallar .....         | 238        |
| 5.2.5. Genel Kabul Görmüş Muhasebe İlkeleri .....              | 241        |
| 5.2.5.1. İşletmenin Süreklliliği .....                         | 241        |
| 5.2.5.2. Muhasebenin Tahakkuk Esası .....                      | 242        |
| 5.2.5.3. Önemlilik ve Birleştirme .....                        | 242        |
| 5.2.5.4. Netleştirme (Mahsup Etme) .....                       | 242        |
| 5.2.5.5. Raporlama Sıklığı.....                                | 243        |
| 5.2.5.6. Karşılaştırmalı Bilgi .....                           | 244        |
| 5.2.5.7. Sunuluşun Tutarlılığı .....                           | 246        |

|  |     |
|--|-----|
| 5.2.6. Finansal Tabloların Yapı ve İçeriği.....  | 246 |
| 5.2.7. Finansal Durum Tablosu (Bilanço) .....  | 247 |
| 5.2.7.1. Finansal Durum Tablosunda Yer Alacak Bilgiler .....   | 247 |
| 5.2.7.2. Finansal Durum Tablosunda Kısa Vade-Uzun Vade<br>Ayrıımı.....                                   | 249 |
| 5.2.7.3. Finansal Durum Tablosunda Dönen Varlıklar.....  | 251 |
| 5.2.7.4. Finansal Durum Tablosunda Kısa Vadeli Borçlar .....   | 252 |
| 5.2.7.5. Finansal durum tablosunda (Bilançoda) veya<br>Dipnotlarda Sunulacak Bilgiler .....              | 253 |
| 5.2.8. Kâr veya Zarar ve Diğer Kapsamlı Gelir Tablosu .....  | 254 |
| 5.2.8.1. Kapsamlı Gelir Tablosunda Sunulacak Bilgiler .....  | 255 |
| 5.2.8.2. Kâr veya Zarar ve Diğer Kapsamlı Gelir Tablosunda ya<br>da Dipnotlarda Sunulacak Bilgiler ..... | 255 |
| 5.2.8.3. Giderlerin Sınıflandırılması.....   | 256 |
| 5.2.8.4. Kapsamlı Gelir Tablosunun Sunuluşu.....   | 257 |
| 5.2.8.4.1. Tek Tablo Şeklinde Sunuluş.....   | 258 |
| 5.2.8.4.2. İki Tablo Şeklinde Sunuluş.....   | 258 |
| 5.2.9. Özkaynaklar Değişim Tablosu .....   | 259 |
| 5.2.10.Nakit Akış Tablosu .....  | 260 |
| 5.2.10.1. Genel Açıklama .....   | 260 |
| 5.2.10.2. Nakit Akış Tablosunun Tanımı.....  | 260 |
| 5.2.10.3. Nakit Akış Standardının Amacı ve Kapsamı .....   | 262 |
| 5.2.10.4. Nakit Akış Tablosunun Yararları .....  | 263 |
| 5.2.10.5. Nakit ve Nakit Benzerleri Kavramı .....  | 264 |
| 5.2.10.6. Nakit Akış Tablosunun Gösterim Şekilleri .....   | 264 |
| 5.2.10.6.1. Klasik Formata Göre Gösterim .....   | 264 |
| 5.2.10.6.2. Sınıflandırılmış Formata Göre Gösterim .....   | 265 |
| 5.2.10.7. Nakit Akış Tablosunun Sunumu .....   | 266 |
| 5.2.10.7.1. İşletme Faaliyetleri.....  | 266 |
| 5.2.10.7.1.1.Brüt Yöntem .....   | 268 |
| 5.2.10.7.1.2.Net Yöntem.....   | 269 |
| 5.2.10.7.2. Yatırım Faaliyetleri .....   | 271 |
| 5.2.10.7.3. Finansman Faaliyetleri .....   | 272 |
| 5.2.10.8. Nakit Akışı Yaratmayan İşlemler .....  | 273 |

|  |            |
|--|------------|
| 5.2.10.9. Nakit Akış Tablosunun Düzenlenmesinde Özellik Gösteren Durumlar .....                  | 274        |
| 5.2.10.9.1. Yabancı Paraya Dayalı İşlemlere İlişkin Nakit Akışları.....                          | 274        |
| 5.2.10.9.2. Faiz ve Temettüler .....   | 274        |
| 5.2.10.9.3. Vergiler.....  | 275        |
| 5.2.10.9.4. Bağlı Ortaklıklar, İştirakler ve İş Ortaklıklarındaki Yatırımlar .....               | 275        |
| 5.2.10.9.5. İşletmenin Bağlı Ortaklık ve İşletme Birimlerinin İktisabı ve Elden Çkarılması ..... | 275        |
| 5.2.11. Finansal Tablo Dipnotları .....  | 275        |
| <b>5.3. TÜRKİYE MUHASEBE STANDARTLARI'NDA FİNANSAL TABLO ÖRNEKLERİ.....</b>                      | <b>277</b> |
| 5.3.1. Genel Açıklama .....  | 277        |
| 5.3.2. TMS'ye Uygun Finansal Raporlama .....   | 279        |
| 5.3.3. TMS'ye Geçiş Kayıtları .....  | 279        |
| 5.3.4. Konsolide Finansal Tablo Formatları .....   | 280        |
| 5.3.5. Bireysel Finansal Tablo Formatları.....   | 297        |
| 5.3.6. Finansal Tablolarda Asgari Olarak Yer Alması Gereken Kalemler.....                        | 311        |

### Altıncı Bölüm

#### DENETİM HAKKINDA GENEL BİLGİLER

|   |            |
|---|------------|
| <b>6.1. DENETİMİN TANIMI .....</b>          | <b>315</b> |
| <b>6.2. DENETİME YAKIN KAVRAMLAR .....</b>  | <b>317</b> |
| 6.2.1. Murakabe .....                       | 317        |
| 6.2.2. Revizyon .....                       | 318        |
| 6.2.3. Teftiş .....                         | 318        |
| 6.2.4. Kontrol.....                         | 319        |
| <b>6.3. DENETİMİN AMACI .....</b>           | <b>320</b> |
| <b>6.4. DENETİMİN ÖNEMİ .....</b>           | <b>321</b> |
| <b>6.5. DENETİMİN TOPLUMDAKİ ROLÜ .....</b> | <b>322</b> |
| <b>6.6. DENETİMİN İŞLEVLERİ .....</b>       | <b>325</b> |
| 6.6.1. Bilgilendirme İşlevi.....            | 325        |
| 6.6.2. Koruyucu İşlevi.....                 | 325        |
| 6.6.3. Caydırıcılık İşlevi .....            | 325        |
| 6.6.4. Ekonomiklik İşlevi .....             | 326        |

|  |            |
|--|------------|
| <b>6.7. DENETİMİN ÖZELLİKLERİ .....</b>  | <b>326</b> |
| 6.7.1. Denetim Bir Süreçtir .....  | 326        |
| 6.7.2. Denetim Belli Bir Ekonomik Birime Ait Bilgileri Kapsar.....             | 327        |
| 6.7.3. İktisadi Faaliyet ve Olaylarla İlgili İddialar.....                     | 327        |
| 6.7.4. Önceden Saptanmış Ölçütler .....  | 327        |
| 6.7.5. Denetim Kanıtların Toplanması ve Değerlendirilmesi<br>Çalışmasıdır..... | 328        |
| 6.7.6. Denetim Uzman ve Bağımsız Bir Kişi Tarafından Yapılır .....             | 328        |
| 6.7.7. Uygunluk Derecesi .....   | 329        |
| 6.7.8. İlgili Taraflara Bildirme.....  | 329        |
| <b>6.8. DENETİM VE MUHASEBE İLİŞKİSİ.....</b>                                  | <b>330</b> |
| <b>6.9. DENETİMİN ÇEŞİTLERİ .....</b>  | <b>332</b> |
| 6.9.1. Konusuna Göre Denetim Çeşitleri .....                                   | 332        |
| 6.9.1.1. Bağımsız Denetim .....  | 332        |
| 6.9.1.2. Uygunluk Denetimi .....   | 334        |
| 6.9.1.3. Faaliyet Denetimi.....  | 335        |
| 6.9.1.4. Ekonomik Denetim.....   | 336        |
| 6.9.2. Kapsamına Göre Denetim Çeşitleri.....                                   | 336        |
| 6.9.2.1. Genel Amaçlı Denetim .....  | 336        |
| 6.9.2.2. Özel Amaçlı Denetim.....  | 337        |
| 6.9.3. Yapılış Nedenine Göre Denetim Çeşitleri .....                           | 338        |
| 6.9.3.1. Zorunlu Denetim .....   | 338        |
| 6.9.3.2. İsteğe Bağlı Denetim .....  | 338        |
| 6.9.4. Denetimi Yapan Denetçinin Statüsüne Göre Çeşitleri .....                | 339        |
| 6.9.4.1. Bağımsız Denetim .....  | 339        |
| 6.9.4.2. İç Denetim.....   | 339        |
| 6.9.4.3. Kamu Denetimi .....   | 341        |
| 6.9.5. Denetimin Uygulama Zamanına Göre Denetim Çeşitleri.....                 | 341        |
| 6.9.5.1. Devamlı Denetim .....   | 342        |
| 6.9.5.2. Ara Denetim.....  | 342        |
| 6.9.5.3. Son Denetim .....   | 342        |
| <b>6.10. DENETİMDE KALİTE KONTROL.....</b>                                     | <b>342</b> |
| <b>6.11. DENETÇİ .....</b>   | <b>344</b> |
| 6.11.1.Denetçinin Tanımı.....  | 344        |

|   |     |
|---|-----|
| 6.11.2. Denetçinin Özellikleri.....                           | 345 |
| 6.11.2.1. Denetçinin Bağımsızlığı .....                       | 345 |
| 6.11.2.2. Mesleki Bilgi ve Tecrübe .....                      | 345 |
| 6.11.2.3. Kişisel ve Ahlaki Nitelikler .....                  | 346 |
| 6.11.2.4. Mesleki Özen ve Dikkat.....                         | 346 |
| 6.11.3. Denetçi Çeşitleri .....                               | 346 |
| 6.11.3.1. Bağımsız Denetçiler.....                            | 346 |
| 6.11.3.2. İç Denetçiler .....                                 | 348 |
| 6.11.3.3. Kamu Denetçileri.....                               | 350 |
| 6.11.4. Denetçinin İşletmede İlişkide Bulunduğu Gruplar ..... | 350 |
| 6.11.4.1. Yönetim .....                                       | 350 |
| 6.11.4.2. Ortaklar .....                                      | 351 |
| 6.11.4.3. Yönetim Kurulu .....                                | 351 |

## **Yedinci Bölüm**

### **TÜRK TİCARET KANUNUNDA DENETİM**

|   |     |
|---|-----|
| 7.1. GENEL AÇIKLAMA.....                              | 353 |
| 7.2. TTK'DA DENETİM ÇEŞİTLERİ .....                   | 354 |
| 7.2.1. İç Denetim .....                               | 354 |
| 7.2.2. Bağımsız Denetim .....                         | 354 |
| 7.2.3. Özel Denetim .....                             | 356 |
| 7.2.4. Gümrük ve Ticaret Bakanlığı'nın Denetimi ..... | 356 |
| 7.3. TTK'DA BAĞIMSIZ DENETİMİN AMAÇLARI .....         | 356 |
| 7.3.1. Kontrol.....                                   | 357 |
| 7.3.2. Bilgilendirme.....                             | 357 |
| 7.3.3. Geçerlilik İşlevi .....                        | 358 |

## **Sekizinci Bölüm**

### **ANONİM ŞİRKETLERDE İÇ DENETİM**

|  |     |
|--|-----|
| 8.1. GENEL AÇIKLAMA.....                   | 359 |
| 8.2. İÇ DENETİM HAKKINDA GENEL BİLGİ ..... | 361 |
| 8.2.1. İç Denetimin Tanımı.....            | 361 |
| 8.2.2. İç Denetimin Amacı .....            | 362 |

|   |            |
|---|------------|
| 8.2.3. İç Denetim Çeşitleri .....                           | 363        |
| 8.2.3.1. Finansal Denetim .....                             | 363        |
| 8.2.3.2. Uygunluk Denetimi .....                            | 363        |
| 8.2.3.3. Performans Denetimi.....                           | 364        |
| 8.2.3.4. Sistem Denetimi.....                               | 364        |
| 8.2.3.5. Bilgi Teknolojileri Denetimi.....                  | 364        |
| 8.2.4. İç Denetimin Unsurları.....                          | 365        |
| 8.2.4.1. Bağımsız ve Tarafsız Bir Faaliyet Olması .....     | 365        |
| 8.2.4.2. Güvence ve Danışmanlık Fonksiyonu Olması.....      | 365        |
| 8.2.4.3. İşletmeyi Bir Bütün Olarak Ele Alması.....         | 366        |
| 8.2.4.4. Sistematik ve Disiplinli Bir Yaklaşım Olması ..... | 367        |
| <b>8.3. TÜRK TİCARET KANUNU’NDA İÇ DENETİM .....</b>        | <b>367</b> |
| 8.3.1. TTK 366. Madde Açısından İç Denetim .....            | 367        |
| 8.3.2. TTK 375. Madde Açısından İç Denetim .....            | 368        |
| 8.3.3. TTK 378. Madde Açısından İç Denetim .....            | 370        |

### **Dokuzuncu Bölüm**

#### **ANONİM ŞİRKETLERDE BAĞIMSIZ DENETİM**

|   |            |
|---|------------|
| <b>9.1. GENEL AÇIKLAMA.....</b>   | <b>375</b> |
| <b>9.2. DENETİMİN AMACI .....</b>   | <b>376</b> |
| <b>9.3. DENETİMİN KAPSAMI VE KİSTASI .....</b>  | <b>377</b> |
| 9.3.1. Denetimin Kapsamı .....  | 377        |
| 9.3.1.1. Finansal Tabloların Denetimi .....   | 378        |
| 9.3.1.2. Yıllık Faaliyet Raporunun Denetimi.....  | 380        |
| 9.3.2. Denetimin Kısıtası .....   | 381        |
| <b>9.4. BAĞIMSIZ DENETİME TABİ OLACAK ANONİM ŞİRKETLER .....</b>  | <b>382</b> |
| 9.4.1. Genel Açıklama .....   | 382        |
| 9.4.2. Bağımsız Denetime Tabi Olan Şirketlerin Sınıflandırılması .....                                  | 383        |
| 9.4.2.1. Genel Kriterler Açısından Bağımsız Denetime Tabi Olan<br>Şirketler.....                        | 383        |
| 9.4.2.2. Hiçbir Kriterle Tabi Olmaksızın Doğrudan Bağımsız<br>Denetime Tabi Olan Şirketler .....        | 386        |
| 9.4.2.3. Sermaye Yapısı ve Özel Faaliyet Alanı Açısından<br>Bağımsız Denetime Tabi Olan Şirketler ..... | 387        |
| 9.4.3. İstisna Düzenlemesi .....  | 390        |

|   |            |
|---|------------|
| 9.4.4. Ölçütlerin Uygulanmasına İlişkin Esaslar .....                               | 390        |
| 9.4.5. Uygulamanın Başlama Zamanı .....   | 391        |
| 9.4.6. Kriterlerin Hesabında Esas Alınacak Finansal Tablolar .....                  | 391        |
| 9.4.7. Aktif Toplamı ve Yıllık Net Satış Hasılatının Hesaplanması .....             | 391        |
| 9.4.8. Çalışan Sayısının Hesaplanması .....   | 393        |
| 9.4.9. Birden Fazla Takvim Yılına Sirayet Eden İnşaat ve Onarma İşleri .....        | 394        |
| 9.4.10. Denetimin Kapsamından Çıkma .....   | 394        |
| <b>9.5. BAĞIMSIZ DENETİM KAPSAMI DIŞINDA KALAN ANONİM ŞİRKETLERİN DENETİMİ.....</b> | <b>396</b> |
| <b>9.6. KAYİK'LERDE BAĞIMSIZ DENETİM .....</b>                                      | <b>397</b> |
| <b>9.7. ANONİM ŞİRKETLERDE BAĞIMSIZ DENETÇİ .....</b>                               | <b>398</b> |
| 9.7.1. Genel Açıklama .....   | 398        |
| 9.7.2. Bağımsız Denetçilerin Konumu .....   | 399        |
| 9.7.2.1. Bağımsız Denetçilerin Şirketle İlişkisi .....                              | 399        |
| 9.7.2.2. Denetçiler, Şirketin Organı Değildir .....                                 | 400        |
| 9.7.2.3. Yönetim Kurulunun Yardımcı Personeli Değildir .....                        | 400        |
| 9.7.2.4. Denetimi Yapacak Denetçiler Her Yıl Yeniden Seçilmelidir.....              | 401        |
| 9.7.2.5. Denetçinin Görev Teminatı .....  | 401        |
| 9.7.3. Denetçi Olabilecekler .....  | 401        |
| 9.7.3.1. Genel Açıklama .....   | 401        |
| 9.7.3.2. Bağımsız Denetçi Olabilmenin Şartları .....                                | 402        |
| 9.7.3.2.1. Denetçilerin Yetkilendirilmesi .....                                     | 402        |
| 9.7.3.2.2. En Üç Yıl Uygulamalı Mesleki Eğitim Şartı .....                          | 404        |
| 9.7.3.2.3. Bağımsız Denetçilik Sınavı .....   | 405        |
| 9.7.3.3. Sorumlu Denetçi Olabilmenin Şartları .....                                 | 407        |
| 9.7.4. Denetçi Olamayacaklar .....  | 408        |
| 9.7.5. Denetçinin Atanması .....  | 410        |
| 9.7.5.1. Denetçinin Genel Kurul Tarafından Atanması.....                            | 410        |
| 9.7.5.2. Denetçinin Yönetim Kurulu Tarafından Atanması .....                        | 411        |
| 9.7.5.3. Denetçinin Mahkeme Tarafından Atanması .....                               | 412        |
| 9.7.6. Denetçinin Görevden Ayrılması .....  | 415        |
| 9.7.6.1. Sürenin Sona Ermesi .....  | 415        |
| 9.7.6.2. Denetçinin Genel Kurul Tarafından Görevden Alınması .....                  | 415        |
| 9.7.6.3. Denetçinin Mahkeme Tarafından Görevden Alınması.....                       | 417        |

|   |            |
|---|------------|
| 9.7.6.4. Denetçinin Sözleşmeyi Feshi .....  | 418        |
| 9.7.7. Denetçinin Denetleme Görevinin Alınması .....  | 419        |
| 9.7.8. Denetçinin Rotasyonu .....   | 419        |
| 9.7.9. Denetçinin Bilgi İsteme Hakkı ve Denetlenenlerin İbraz<br>Yükümlülüğü.....                                     | 420        |
| 9.7.10. Başka Hizmet Verme Yasağı.....  | 421        |
| 9.7.11. Denetçi ile Sözleşme Yapılması.....   | 422        |
| <b>9.8. DENETÇİ GÖRÜŞLERİ .....</b>   | <b>424</b> |
| 9.8.1. Genel Açıklama .....   | 424        |
| 9.8.2. Görüş Yazılıları .....   | 424        |
| 9.8.2.1. Olumlu Görüş .....   | 424        |
| 9.8.2.2. Sınırlandırılmış Olumlu Görüş .....  | 425        |
| 9.8.2.3. Olumsuz Görüş.....   | 426        |
| 9.8.2.4. Görüş Vermekten Kaçınma .....  | 428        |
| <b>9.9. DENETİM RAPORLARI.....</b>  | <b>429</b> |
| 9.9.1. Genel Açıklama .....   | 429        |
| 9.9.2. Bağımsız Denetim Raporları .....   | 430        |
| 9.9.2.1. Şirketin Finansal Tablolarına İlişkin Denetim Raporu.....  | 431        |
| 9.9.2.2. Yönetim Kurulunun Yıllık Faaliyetlerine İlişkin Denetim<br>Raporu .....                                      | 432        |
| 9.9.2.3. Riskin Erken Teşhisi ve Yönetimi Sistemine ve<br>Komitesine İlişkin Denetim Raporu.....                      | 433        |
| 9.9.3. Bağımsız Denetim Raporu Formatları.....  | 434        |
| 9.9.4. Olumlu Görüş İçeren Bağımsız Denetim Raporu Örnekleri .....  | 434        |
| 9.9.5. Olumlu Görüş İçeren Yönetim Kurulunun Yıllık Faaliyet<br>Raporuna İlişkin Bağımsız Denetim Raporu Örneği ..... | 443        |
| 9.9.6. Olumlu Görüş Dışında Bir Görüş İçeren Bağımsız Denetim<br>Raporu Örneği .....                                  | 446        |
| 9.9.7. Yönetim Kurulunun Yıllık Faaliyet Raporuna İlişkin Sınırlı Olumlu<br>Görüş İçeren Denetçi Raporu Örneği.....   | 464        |
| <b>9.10. İŞLETME İLE DENETÇİ ARASINDA GÖRÜŞ AYRILIĞI .....</b>  | <b>466</b> |
| <b>9.11. GENEL KURULA KATILMA VE BİLGİ VERME.....</b>   | <b>467</b> |
| <b>9.12. DENETÇİNİN YÜKÜMLÜLÜKLERİ .....</b>  | <b>469</b> |
| 9.12.1.Sır Saklama Yükümlülüğü .....  | 469        |
| 9.12.2.Denetim Hizmetinin Kusursuz Yerine Getirilmesi Yükümlülüğü .....   | 471        |

|   |            |
|---|------------|
| <b>9.13. DENETÇİNİN SORUMLULUKLARI.....</b>   | <b>473</b> |
| 9.13.1. Sır Saklama Yükümlülüğünün İhlali.....  | 473        |
| 9.13.1.1. Hukuki Sorumluluk.....  | 473        |
| 9.13.1.2. Cezai Sorumluluk .....  | 474        |
| 9.13.2. Denetim Hizmetinin Kusursuz Yerine Getirilmesi<br>Yükümlülüğünün İhlali ..... | 475        |
| <b>9.14. DENETÇİNİN İBRASI.....</b>   | <b>476</b> |
| <b>9.15. DENETÇİNİN DENETİMİ .....</b>  | <b>476</b> |
| <b>9.16. DENETİM KURULUŞLARI VE YETKILENDİRME.....</b>                                | <b>477</b> |
| 9.16.1. Denetim Yapmaya Yetkili Olanlar .....   | 477        |
| 9.16.2. Denetim Kuruluşlarının Yetkilendirilmesi .....                                | 478        |
| <b>9.17. DENETİM KURULUŞLARININ VE DENETÇİLERİN YÜKÜMLÜLÜKLERİ .....</b>              | <b>480</b> |
| 9.17.1. Denetimlerde Kalite ve Güvenilirliğin Sağlanması .....                        | 480        |
| 9.17.2. Kalite Kontrol Sistemi Oluşturma.....   | 480        |
| 9.17.3. Mesleki Etik İlkelere Uyma .....  | 482        |
| 9.17.4. Bağımsızlık ve Bağımsızlığın Korunması .....                                  | 482        |
| 9.17.5. Reklam Yasağı .....   | 484        |
| 9.17.6. Haksız Rekabette Bulunmama .....  | 485        |
| 9.17.7. Sürekli Eğitim .....  | 485        |
| 9.17.8. Denetim Faaliyetine İlişkin Kısıtlamalar .....                                | 486        |
| 9.17.9. Denetim Ekipleri .....  | 487        |
| 9.17.10. Denetim Sözleşmesi.....  | 488        |
| 9.17.11. Denetim Raporu Düzenleme ve Görüş Bildirme Yükümlülüğü .....                 | 489        |
| 9.17.12. Bilanço Tarihinden Sonra Ortaya Çıkan Olaylar .....                          | 490        |
| 9.17.13. Ücret Tarifesi .....   | 490        |
| 9.17.14. Mesleki Sorumluluk Sigortası.....  | 491        |
| 9.17.15. Bildirimler .....  | 491        |
| 9.17.16. Saklama ve İbraz Yükümlülüğü .....   | 491        |
| 9.17.17. Şeffaflık Raporunun Hazırlanması ve Duyurulması .....                        | 492        |
| 9.17.18. Türk Ticaret Kanunu’ndan Kaynaklanan Yükümlülükler .....                     | 493        |
| <b>9.18. DENETİM KURULUŞLARININ VE DENETÇİLERİN SORUMLULUKLARI .....</b>              | <b>494</b> |

**Onuncu Bölüm**  
**ANONİM ŞİRKETLERDE ÖZEL DENETİM**

|  |            |
|--|------------|
| <b>10.1. GENEL AÇIKLAMA.....</b>   | <b>495</b> |
| <b>10.2. ÖZEL DENETİMİN İŞLEVLERİ.....</b>   | <b>497</b> |
| 10.2.1. Pay Sahiplerinin Bilgi Alma Hakkının İyileştirilmesi .....                               | 497        |
| 10.2.2. Yönetimin Denetlenmesi .....   | 498        |
| 10.2.3. Pay Sahipleriyle Şirketin Çatışan Menfaatlerini Uzlaştırmak .....                        | 499        |
| <b>10.3. ÖZEL DENETÇİ TALEP EDEBİLECEK KİŞİLER .....</b>   | <b>499</b> |
| 10.3.1. Pay Sahipleri .....  | 499        |
| 10.3.2. Yönetim Kurulu ve Yönetim Kurulu Üyeleri .....   | 500        |
| 10.3.3. Azınlık .....  | 501        |
| <b>10.4. ÖZEL DENETÇİ ATANMA ŞARTLARI .....</b>  | <b>503</b> |
| 10.4.1. Bilgi Alma ve İnceleme Hakkı Kullanılmış Olmalı .....                                    | 503        |
| 10.4.2. Özel Denetim Ortaklık Haklarının Kullanılması Açısından Gerekli<br>Olmalı .....          | 503        |
| 10.4.3. Özel Denetimin Amacı Belirli Konuların Açıklığa Kavuşturulması<br>Olmalı .....           | 504        |
| 10.4.4. Genel Kurul Tarafından Olumlu veya Olumsuz Bir Karar Verilmiş<br>Olmalı .....            | 504        |
| 10.4.5. Fer'i Nitelikte Olması .....   | 505        |
| <b>10.5. ÖZEL DENETÇİ ATAMASI İÇİN MAHKEMEYE BAŞVURULMASI .....</b>                              | <b>506</b> |
| 10.5.1. Genel Kurulun Talebi Kabul Etmesi .....  | 506        |
| 10.5.2. Genel Kurulun Talebi Reddetmesi .....  | 507        |
| <b>10.6. ÖZEL DENETÇİNİN ATANMASI .....</b>  | <b>509</b> |
| <b>10.7. ÖZEL DENETİMİN KONUSUNUN BELİRLENMESİ .....</b>   | <b>510</b> |
| 10.7.1. Bağlı ve Hakim Şirketler Arasındaki İlişkilerde Hile ve Dolanın<br>Varlığı Halinde ..... | 510        |
| 10.7.2. Topluluk İlişkileri İçin Özel Denetçi Denetiminin İstenmesi Halinde .....                | 510        |
| <b>10.8. ÖZEL DENETÇİ .....</b>  | <b>511</b> |
| 10.8.1. Özel Denetçinin Tanımı.....  | 511        |
| 10.8.2. Mahkeme Tarafından Atanan Özel Denetçi ile Şirket Arasındaki<br>Hukuki İlişki.....       | 512        |
| 10.8.3. Özel Denetçinin Çalışma Usulü .....  | 512        |
| 10.8.4. Özel Denetçinin İnceleme ve Bilgi Alma Hakkı .....                                       | 513        |
| 10.8.5. Özel Denetçinin Sır Saklama Yükümlülüğü .....  | 514        |
| 10.8.6. Özel Denetçinin Hukuki Sorumluluğu .....   | 514        |

|   |            |
|---|------------|
| <b>10.9. ÖZEL DENETİM RAPORU.....</b>   | <b>515</b> |
| <b>10.10. ÖZEL DENETİM SONUÇLARINA İLİŞKİN ŞİRKETİN GÖRÜŞÜNÜN ALINMASI.....</b> | <b>516</b> |
| <b>10.11. ÖZEL DENETİNİN RAPORUNU MAHKEMEYE SUNMASI .....</b>                   | <b>517</b> |
| <b>10.12. ÖZEL DENETİM RAPORUNUN HÜKMÜ .....</b>                                | <b>518</b> |
| <b>10.13. ÖZEL DENETİM GİDERLERİ.....</b>                                       | <b>521</b> |

### Onbirinci Bölüm

#### DENETİMDE KAMUNUN GÖZETİMİ VE DENETİMİ

|   |            |
|---|------------|
| <b>11.1. GÜMRÜK VE TİCARET BAKANLIĞI.....</b>   | <b>523</b> |
| 11.1.1. Genel Açıklama .....  | 523        |
| 11.1.2. Yönetmelik Çıkarma Yetkisi .....  | 523        |
| 11.1.3. Tebliğ Yayılması Yetkisi .....  | 524        |
| 11.1.4. Fesih Davası Açma Yetkisi.....  | 524        |
| 11.1.5. Bazı Anonim Şirketlerin Kuruluşuna ve Şirket Sözleşmelerinin Değişikliğine İzin Verme Yetkisi ..... | 524        |
| 11.1.6. Anonim Şirketlerinin Genel Kurulunda Temsilci Bulundurma Yetkisi .....                              | 525        |
| 11.1.7. Denetleme Yetkisi.....  | 525        |
| 11.1.7.1. Bakanlık Denetiminin Amacı .....  | 526        |
| 11.1.7.2. Bakanlık Denetimine Konu İşlemler .....   | 526        |
| 11.1.7.3. Bakanlık Denetiminin İlkeleri .....   | 528        |
| 11.1.7.4. Bakanlık Denetiminin Usulü .....  | 528        |
| 11.1.7.5. Bakanlık Denetimi Sonucunda Düzenlenecek Raporlar .....   | 529        |
| 11.1.7.6. Denetlenenlerin Yükümlülükleri .....  | 530        |
| 11.1.7.7. Bakanlık Denetimi Sonucunda Düzenlenecek Raporlar .....   | 532        |
| <b>11.2. KAMU GÖZETİMİ, MUHASEBE VE DENETİM STANDARTLARI KURUMU .....</b>                                   | <b>532</b> |
| 11.2.1. Genel Açıklama .....  | 532        |
| 11.2.2. Kurumun Teşkilat Yapısı .....   | 534        |
| 11.2.2.1. Genel Açıklama .....  | 534        |
| 11.2.2.2. Denetim Standartları Daire Başkanlığı .....   | 535        |
| 11.2.2.3. Gözetim ve Denetim Daire Başkanlıkları.....   | 536        |
| 11.2.3. Kurulun Çalışma Esasları.....   | 540        |
| 11.2.4. Kurumun Görev ve Yetkileri.....   | 541        |

|  |            |
|--|------------|
| 11.2.5. Denetim ve İnceleme.....   | 543        |
| 11.2.5.1. Kamu Yararını İlgilendiren Kuruluşların Bağımsız<br>Denetimi ..... | 543        |
| 11.2.5.2. Denetimden Doğan Sorumluluk.....                                   | 544        |
| 11.2.5.3. Kurum Tarafından Yapılacak İncelemeler .....                       | 544        |
| <b>11.3. SERMAYE PİYASASI KURULU .....</b>                                   | <b>546</b> |
| 11.3.1.SPK'nın Bağımsız Denetim ile İlgili Yetkileri .....                   | 546        |
| 11.3.2.Bağımsız Denetime Tabi Kuruluşlar .....                               | 548        |
| 11.3.3.Bağımsız Denetim Kuruluşlarının Yetkilendirilmesi .....               | 550        |
| 11.3.4.Bağımsız Denetçilerin Yetkilendirilmesi.....                          | 550        |
| <b>11.4. BANKACILIK DÜZENLEME VE DENETLEME KURUMU .....</b>                  | <b>551</b> |
| <b>11.5. ENERJİ PİYASASI DÜZENLEME KURUMU.....</b>                           | <b>553</b> |
| <b>11.6. HAZİNE MÜSTEŞARLIĞI .....</b>                                       | <b>555</b> |
| <b>11.7. BAĞIMSIZ DENETİM İLE İLGİLİ DİĞER DÜZENLEMELER.....</b>             | <b>556</b> |

#### **Onikinci Bölüm**

#### **DENETİM STANDARTLARI**

|  |            |
|--|------------|
| <b>12.1. DENETİM STANDARTLARI HAKKINDA GENEL BİLGİ.....</b>                    | <b>559</b> |
| 12.1.1.Denetim Standartlarının Tanımı .....                                    | 559        |
| 12.1.2.Denetim Standartlarının Gerekliliği .....                               | 560        |
| <b>12.2. ABD DENETİM STANDARTLARI .....</b>                                    | <b>561</b> |
| 12.2.1.Genel Açıklama .....  | 561        |
| 12.2.2.ABD'de Standart Oluşturan Birimler.....                                 | 562        |
| 12.2.2.1. AICPA .....  | 562        |
| 12.2.2.2. PCAOB .....  | 563        |
| 12.2.2.3. ABD'de Denetimin Denetimi.....                                       | 564        |
| 12.2.2.4. ABD'de Denetim Standartları.....                                     | 565        |
| <b>12.3. ULUSLARARASI DENETİM STANDARTLARI.....</b>                            | <b>568</b> |
| 12.3.1.Genel Açıklama .....  | 568        |
| 12.3.2.Standart Oluşturan Birimler .....                                       | 573        |
| 12.3.2.1. Uluslararası Muhasebeciler Federasyonu (IFAC) .....                  | 573        |
| 12.3.2.2. Uluslararası Denetim ve Güvence Standartları Kurulu<br>(IAASB) ..... | 574        |
| 12.3.3.Uluslararası Denetim Standartları (ISAs) .....                          | 578        |
| 12.3.3.1. Genel Açıklama .....   | 578        |

|  |            |
|--|------------|
| 12.3.3.2. Uluslararası Denetim Standartlarının Yapısı .....  | 579        |
| 12.3.4. Denetimin Denetimi .....   | 580        |
| <b>12.4. AVRUPA BİRLİĞİNDE DENETİM STANDARTLARI .....</b>  | <b>581</b> |
| <b>12.5. DENETİM İLE İLGİLİ ULUSLARARASI KURULUŞLAR .....</b>  | <b>581</b> |
| 12.5.1. Uluslararası Muhasebeciler Federasyonu (IFAC) .....  | 581        |
| 12.5.2. Uluslararası Muhasebe Standartları Kurulu (IASB) .....   | 583        |
| 12.5.3. Uluslararası Denetim ve Güvence Standartları Kurulu (IAASB) .....  | 586        |
| 12.5.4. Uluslararası Etik Standartları Kurulu (IESBA) .....  | 588        |
| 12.5.5. Uluslararası Muhasebe Eğitimi Standartları Kurulu (IAESB) .....  | 588        |
| 12.5.6. Uluslararası Kamu Sektörü Muhasebe Standartları Kurulu (IPSASB) .....  | 589        |
| 12.5.7. Sınır Ötesi Denetçiler Komitesi (TAC) .....  | 589        |
| 12.5.8. Uluslararası Bağımsız Denetim Ötoriteleri Forumu (IFIAR) .....   | 590        |
| 12.5.9. Bilgi Sistemleri Denetimi ve Kontrolü Derneği (ISACA) .....  | 591        |
| 12.5.10. İç Denetçiler Enstitüsü (IIA) .....   | 592        |
| 12.5.11. Uluslararası Yüksek Denetleme Kurulşları Örgütü (INTOSAI).....  | 592        |
| 12.5.12. Genişletilebilir İşletme Raporlama Dili (XBRL) .....  | 593        |
| <b>12.6. TÜRKİYE DENETİM STANDARTLARI .....</b>  | <b>596</b> |
| 12.6.1. Genel Açıklama .....   | 596        |
| 12.6.2. Türkiye Denetim Standartlarını Yayımlama Yetkisi .....   | 596        |
| 12.6.3. Türkiye Denetim Standartlarının Oluşturulması Süreci .....   | 599        |
| <b>EK-1</b>  |            |
| <b>KAMU GÖZETİMİ, MUHASEBE VE DENETİM STANDARTLARI KURUMUNUN<br/>TEŞKİLAT VE GÖREVLERİ HAKKINDA KANUN HÜKMÜNDE KARARNAME .....</b> | <b>601</b> |
| <b>EK-2</b>  |            |
| <b>660 SAYILI KHK GEREKÇESİ.....</b>   | <b>619</b> |
| <b>KAYNAKÇA.....</b>   | <b>635</b> |